

НЭҮИЛИЭКТЭРТЭН СОНУННАР

ХОЛГОБОГО “Хашрах дэлгэрэн көһөрүү” программа чорчингэн туулла турар үс эгээтээх, 21 квартиралах уосай дьа бары үлэтэ түмүктэнэн, бийлэ күнүн сүлөөхө киригэ. Бу туулуу И.П. Федюлов салайар “СтройГрунт” ХЭГ тэрийэр. Тулааччлар бу күннөрө сүүрүн үлэтин түмүктэн, быстах үлэтин үмүрүтэлэ.

Манай тэнгэс Хотогойгоо Саха Өрсөтүүбүдүкүтүн
Правительствотын "Кыамаат дьыа кэргэнгэ эбии
государственной социальной көмө" уураңар олохуран,
наһылтох иһинэн иһиниско туһуламмыт хамыһыһа
социальной хайысхалаах үбү тыһырыга
наһылтоһунаттан сайаалгалары, докумуоннары хомуйан
бу күнүргэс көрдө. Онуоха социальнай контраста үс,
материальнай көмө 16 сайаалка киирбит.

Холбоолор огтосхуйнга бичлэглэрийн билигтн тургуунан 71 бярлхын тэлорбууган. Огтон үүкээ күнлэгн бичлэглэре 105.9 бярлхынга тэлорбуугн.

БАХСЫГА бийлэл алаастара, хөдүмчлэсэ курааншан, от аалнаа үүмэмэтэ. Онон очугтар үрэгтэргэ киирэн отгуу сүүлшалар. Ону тэнэ бу күнхэрэ мобилыай биригэтэ тэрилтэн, Мэнэ Хаплас улууну сиригэр-вогугар бардалара быланнанар.

Бахсыга 20 сэл устга барагдылан сыппыт бааһыһылары соргутуу, чолугэр түһүрү үлэтэ быйыт саас саҕанын, утумнаах үлө-хамнас ыһыһылар. Ол курдук Холтобо юбилейигиттэн Афанасий Луковцев салайар биригэдэтэ дуоһабынан 5 бааһына сиригэрүтүт, онорон бирбиги: Маина В.В, Местников салайар "Киров" бааһыний хаһайыстыбата 2 бааһынага элентка ыһыт. Ону тэҥэ бу хаһайыстыба "Сайыһыстааһын" программа чэрчитигин хаһыс дэ сайыһын Наттаабей

сайнхальца тахсан үрүн илгэни үрүүлгэр. Быйыл сайынхтар 114 иназы тахааран ыи сьдхьар. Бахсыйар үүт былаанын 60 бырылхын толорбултар. Того да сирлэр-рзуюггара курааннаатар, хаалбыг ыйдыгга үүтэрин былаанын толорор бачалахтар.

"Олохтоо инийгивчигдалары ойуур бйрайышгын" коруллбуг 1 мол суумалаах улгэрингн уонна нэһиллэж дьаһалатын утары үбүлээһинингн бийыл үөлөө дэрибингэ сана кварталнай хочолунай тутулгара бйлааннаар. Онуоха итгнн ситимгэр 28 ыыл холбоһунар.

ХАҖЫЛЫГА сага спорттивай сааланы тутуу үлөтэ садаламмыт. Бу тутууну Чурапчыттан “СГ-Строй” тэриитэтэ сүрүлүүр. Хаҗылылар үгүт туттарыыга сыылааҕы былааннара — 359 тонна. Билинги туруутунан, былааннарын 100,6 бырыһыан толорон иһэлэр. Оттон бийбст оҕо 2095 тонна былааны ылыммыттарылтан 51 бырыһыанын толорон, 1049 тонна оҕоммуттар. Сайынны кураан күннөр тураннар, от үлөтүгэр харыыстар сукстар, от үүнүүтэ да үчүгэй. Маныаха 40 бирингэлэ от куураэннээх үлөтүгэр сыдыар.

ОДЬЛУУНГА гаас улааг тархмалын бийн хүн дэмлэрт холбонго. Бу үлэни В.В. Яковлев сайаар "Срой-В" тэригтэ сүүнүүр. Онуох үлэнтэр билигн хас биридн диндэ стожтары туруруу сийшлалар. Мань тэнэ эмю бийн хүн олххю кинрэхтэх "Комплек" бааһний хааһилстби сана хотонун улахан үлэт түмүктэмнэ. Одьлуунар срийларга туруорсубт сүүн болтуруостара бийаарылан, Кыта Күрүтүтэр таас варианылал туулуухаах сана бийлгы тууу үлэт садаланга. Ону тэнэ Уоһайга 3 ааннаах пилор-регулятор түгүлэн б

күннөртө үлгү кийриңиз.

Бүтээгдэхүүн "Хаарбах дэлгэцтэй конорүү" программа чэрчигтэйгэн И.П. Федосов салайар тэрийгтэй 8 квартиралах сага таас дьэни туган бүтэрсэн эрэр. Азы күһүн квартира хаһаайыгтара дьэһэһэриг кулүүһүн тулусхаста. Олдулууннар үүжэ уонна оюу бэлэһи нарын тулорон иһэлэр.

ЧАКЫРЛА Туора-Күөл –Толуон муниципалдаһай суолталаах 12 бичростэлюок суол тутууга ыһпылар. Б. федералдаһай үбүлэхинигэни корулуубут 146 мол. солк. суумалаах суолу тутууга, тендергэ кылайан, бэлэрэстичигини “СУ-77” тэрилтэ үлэтиир. Оттон суббэлэрэстичигини В.И. Соновьян салайар тэрилтэгэ, олу тэргэ “МонтажСервис” тэрилтэ үлэни-хамнаһы сүрүлүлүлэр. Бос ыһыл 20 күлүттэн савдаламмат үлэ билигин ортолоото.

Итгэл сэргээх бодлогоор бэлдэлтээс сэтгэвчээр холбоотун үүдэг утгумаахыг ньтгэлээр. Тэгвэл үүдэлтэй олохор тууламмыг үүдэлтэй "Сахтрансфетент" итгэлтэй үүдэлтэй М.А. Киринин сайлааччлалыг Стратегийн-монтажтай утгэлээр тэргээр. 70 мян. солх. суумалыг тэс сэтгэлтэй тэргээр үүдэлтэй итгэл сайлааччлалыг сайлааччлалыг. Үүдэлтэй үүдэлтэй хамтаны барьтны сэтгэлтэй аяарлах итгэл бүтүүлэг тугтарар бэлдэлтээр. Үүдэлтэй бэлдэлтээр Истори сайлааччлалтэй, бу тэгвэлтэй эмэгтэй үүдэлтэй үүдэлтэй. Ол курдук Эрилик-Эрилин үүдэлтэй сайлааччлалтэй анхны итгэлтэй анхны анхны тэргээр тэргээр тэргээр.

Чамыяр үккө уюна окко быланваран толорон илалар. Күпк ортоунан 4 тонна кериң үт тутгарыллар.

Анна ЗАХАРОВА.

Оскуола түбүзү

ӨЛГӨМ ҮҮНҮҮ ТОСХОЙДУН!

-Елена Егоровна, бийишчы үлэбит-хамнаскыт туһунан сырдатыаххыт дуо?

-Үлэбиг туһуган саас-сааһынан
юлээтэхэо маһыык. Үлэ сүрүһтэн сылы
эргиччи барар. Кыһыннары үлэниир
оранжерябытыгар оёурут аһын аһаһын
үүнээрэбит. Ону таһынан халпыыста,
хорһоһгүй ыһабыт.

Оскусаа ийингн тэришхит оворуог үлгэз олуншуттан садаланар. Бийлик халпыыстаны улуска биһиги эрэ үүнүрдүбүт диксэс сон. Бийлик Золотой гектар", "Ринди", "Слава" икки көрүгү олордуллубута. 500 кыметэрэ нонска тегиница расадалабыгыт. Муус устар 28-тар, тоҕоостох күн диги, халпыыстаны олордуллубут. Халпыыста көрүүгэ сүрдөх түбүгүтөх. Ол курдук расадала үчүгүйдик үүнүгүн диги, күн айы сылаас буоларын сипитэрн, түүнүт тегиница олтулар. М.Е. Петров сылап айы оворуокка үгүо суобастаахтык үлүлгэр. Эбни аһаты, көрүү-истиик салгыашты кудук үгүо үлгн эрийэр. Баһыны сирэ күмүгэр оноһуллан, турба тардыллан, уу ыһыларга батэм буолан, бэс ыйын 8 чыыһыгытыгар халпыыстаны олордуу садаламмыта. 3 таа сиргэ үүмүү халпыыстаны күнүнахсын бүөбөйдигини Хортуоска икки көрүгүн – "Певская", "Розара" сиемэтин ыарыыга ыларбатын диги эмтээн, эмтэ үс таада үүнүрдүбүт. Сайынты биригэдэбигиэр тордубүт. Мин, В.М.Дьячковский, М.Е.Петров И.М. Дьячковский. Агротехнологическай үлэ барар, үгн-койүүр сиемэтин тунулар даһаннабыт. Сылап ахсан үлүк үүнүүгү ыларны, күнүгэ сарсыарда эрлөгүтэ үлүбүт садаланар.

-Хашныг бичигдсэн эрэр дуо?

Бастеке быһыла атырдах ыйыт (күнүтэр буолла. Олгоһом үүнүүнү ылан

улсууса агьыга таһзарар быланнаахныг.

-Түүх ыарахаттарыг көрсөбүт?

Үлөбиг оosso күүсө тэриллэбиг, тэ-
хиньисбиг эргэ буолан атахтыр.
Сэлээрэбигин рассада атыылаабыт
харныбыгынан булунабыт.

-Ойолору үлөбө хайдах
сыныпараңыт?

Тыя сирийн оюутун оёуруот үлэтигэр сыһыарылы билэр сүрүн соруктуг бугар.

Эколог, методист И.И.Сивак
салайсан чиглалх «Кустук» лаагын оёолоро
сыт айны тохуу күүе бусгалшир. Сайны
окуолабыл «Араскы» лаагырын
ингилсчөөнноро эмне комалохолор.

Халхынстанд, хөргүүсэжэнь тайхын
агьаа буюр, помидор, бирэс, сибирь
араас көрүгүн нэһилэһинэжэ дэргэч
тайхыабыт.

Қыайымы скверинг, оқушыбыз инни

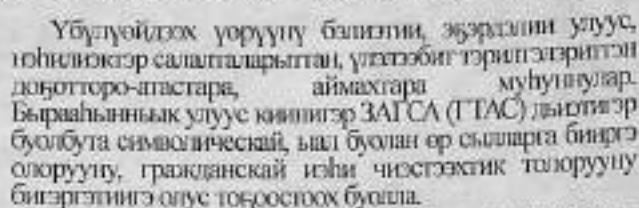
снбэскинэн киэргэлэргэ кылаастарынан
снбэски олордубуту: Ыниитин үүтүн
чэлгийэн тураллар.

Үлэбийнээр үерэнзочийнээр, бүтүн коллектив комолонор. Оёолору тла сирийнээр сыстагас буола нигэр-үерэнээр сыллаах-сорулгаах үлэнийбит. Биологийнбыг учуутала В.М. Абремова үерэнзочийнригзон уонуттуур-чинчийнээр учаастагар агаан арбуз, миннигэс биорос, тыквэ, патиссон, кабачок, огурцу, помидор олоркуллар. Алтан кылаас оёолоругар оёо-үлэ плондигаа аһылан үлэниир. Киинигэр оёуола принципнай учаастагар үлэниинээр, сибжаанна бөрийнээр.

Оскулалыгтыгар Ташхаһайлыгыбатын научнай-чинчийэр институтун научнай согуллага, ташхаһайлыгыбатын наукатын кандидата М.П.Сидорова кэлэ, научнай-чинчийэр үлэни суруйууга учуугаһарга консультация биэрэр, практической семинар оһорон, элбэх сүбэни биэрэр. Оһон үөрэнэоччилэрбит научнай-чинчийэр үлэһэрэ түспөн, научнай таһыма дииринтэһэр. Быһырыыан хаштыгыстыбыт хорлуоскабыт оһомнүк үүнэр, улуска иһэскэ миһэрэ буолбуһун.

“Амма орто оркуслата “Саамай багшин үзлэх агрооскулилар” ансаам нарыг киизэр. Саамай элбх ыһыһаахтар. Үлэһитэр сүртэх эрэлэхтэр, кион ухултаахтар. Үүгэр калыонени тэа хаһаайастыбанлар сыйһара сыйһалары хайһулаах”, диги тоһоолоон этэр ууус кылаабынч агронома М.А.Пермякова. Сырлаах, тэрһинилэх үлэ түмүтэр быйыһы диил олгом үүтүүнү тосхойу диги эрэлбиг.

Александра ВАСИЛЬЕВА
«Арышта» пресе-китипи

Бадюкын Мифофановна эцэр сайхыгтан комсомол-
ский тэрилтэ сэжиртэторинотон, „Биши“ обществу, даяхтар
сэбиетин чилиснотон, сайайамчылтан быһыылынан үүс
өрүүтээх үлэни ыалгыстыпта, педагогический үр бэтэрэни,
Хоту көһөрүлүү кыттылылааза, нуруот эмчитэ. Россияда
„Доруобуйа харыстабылын“ үтэс буһабыт ситимэ,
хайыахаа бастыг эмчитэ, „Аш дойду бастыг дыоно“
эпидемиология кэлтерилибитэ, „Наша доруобуйаны
туткарыыга көлөрбөт үгүсүрүн ийи“ кыйах комус
мэтээлигөн нааураадаммыта, Чурапчы сааһоннотон
Бочуоттаах преждина. Сурууһаахтар сойуустарын
чилисини быһыылынан элээх ыстагыһаар, хомойой
хоһооннор автордарын быһыылынан биллэр. Олохун,
үлэтин, нуруот эмчитин быһыылынан даярытын,
сүбүтүн мунуһан „Дьылдам жүр артыстара“ дии
книгэ таһаартарбыта. Алысчыт, отуһан эмчэбинтэ

сүбэлэгт бичлэгтэйгээ дэлгэр-сэрлэгээр зогсох үгүйсгүүр овордог. Ийн ийн кинээхэ поруог махтангийн махтантар.

Николас Николасович уугуул эмнэ биэр тарбахха бич-
танар мэлчир, муударай механизатор, салгайааччы
бичлэгтэйгээ бичлэгтэй. Ойуулуулгаа ОНУ-га дини-
эктэри солбуулагчтай. Сүбүүскай аштан солбуулагч
кылабынай инженерин, о. д. а. үгүйсгүүр сүбастаахтыг
таагарылаахтыг үлгөтөгтэй. Дэгитэр талааннаах
кинээхэ бичлэгтэй — сүүрүк, түстүүк хайрлартай, баянст,
фотокраф, техник, видеооператор, оворуочууг, сатабылаа-
х ууг. Кинээхэ биэрүгээр уугтара олбуорун ийнгэн
тусгай, чобор булуугуугтар ага баянлык бичлэгтэйгээ
үүлэр оруулх улахан. Күртээ Индоская Митрофановна
ыраханлык бичлэгтэй кинээхэ мэлчир аштантар бичлэгтэй,
ыраханлык бичлэгтэй бичлэгтэйгээр оруулх донор.

Евдокия Митрофановна, Николай Николасвич Киваншилар орто дойгу акайи бусан калбиги каларын толерон — кал бусан, дым-уот туташ, ою-уруу торотон, сию оюву бусбайтот аюрулар. Киванши олохторун биір үтүө ойдобуот бусар быраанынныктарынан илтиктик-истилтикти ээриктен турат, этэпте бусууу, тумуу тумарылар, бары ыалласнылар баарыауун! Эһилин, дым-көргөспүтүн бүтүүнүн калары үөрүү-көмүү дым-соруу арыктастын!

Алексей СЛЕПЦОВ

Иннин ханьят 83, 84 №-гэр юм).

«Она некоторое время светила так же ярко, как Венера, и показывала господствовавшие тогда религиозные представления о неизменности мира. Астрономическая эволюционная». Оннук издэннэтх планетарнай каталогизм буолан аан дойдугу үрдүктөн билиннэрэ. Дьэ, довтолгоор, оройуту-чоройуту! Была холуйан түөрт аһаар үйэ устата кистэнэ сыһып кырдыктыгыт күөрөйөн табыста, оһуттарбыт бараксаһтар култах хомоһо хомоонноох хомоһото онорон, уос кэпсээннэр ситэрин бүтүһүтү күнүгэ дылы төрүдүйт номохторо, дымнэтэх олох чыхчыта буоларын итэрийдүм уонна он үөрүүбүн элбэтэ төрүөбүн! Били сулустуу улаһтан баран ядрнай эстистэрэ тохто-тохторуна хас да үй кэнигэти кииччэн-иччаан (кэллэспирүэт), кэни кыһаар көстүбүт пана сүтэр, Тогоһолоон элбинс бэйэтэ сүтэр, он аата Улуу Куланса алдыаттарбатах эбит, онгон кинини аан дойдугу туһулар тугаабып саниордэ диип Чалыһтар Таас ойуун чоңуур таас сүтэтинин аан дойдугу күлүнэтин суорааран алдыаттар диип буруйга-сэмээ түлөрөн, тух эмит табылыһытаабына барыһтар кинини күтүрсөн, кэни молун санаһынан доһулар көмөлөһөр кэрэ ыратын аһанык иһээн, кэтэх санаада түлөрөн иһээннэлэр, утарыһаһаччылар Улуу кинини буруйдууларын сыһа буолан табыста. Айыһатын алдыһып сэлитэр-сэмэтиэр сиик буолан симэлийбитэ дииччи, сорох Айыһа үөрөбүт тарҕатанчылар көрүүтэрэ олпусааһын, онгон билин бэйэбит ойуун күүтэ кини хараһын баайыны буоларын умнарыбыт сыһаһын, бу түгэн дууһадайбыттан аһан, көннөрөн биэрэр. Дьэ, онон Улуу Куланса, номохтон юосторүтүн, 1572 сылта 18 оҕо таптаһаах аҕа баһылыта, ити сыһары аһаһыта баһаада саһарылар диири манхайбыт диил-тороттон сыһыктаааха, лана кырдыаас эбит, онон үйүтэр ыһыһыларыгар 1500 сыһаааха төрүүн сөн күрдүк буолан табыста. Кини уһуур төрүнчүтүн ааһааха, Элий Боотур- Дьон Дьаһылы- Боотур Уус-Хатылы (хотун дыахтар)- Улуу Куланса- Аан Еруочой- Батас Моһуу- Кытаһах Балла- Хатан Хаһачча... Төрүнчүтүн жордоһоо, Улуу Куланса бэйэс көлүөнэ эбит. Маньааха диири сэринтэ суох уу-нусаһаран кэм аастыһын учуоттаан көлүөнэ айы 30 сыһы ортотунан биэрлэххэ, Элий Боотур бу дойдугу 1350 сыл диири булун оһууртар таһсар, орчотугар кини маһа кэлгэн киһигэ Омоҕой баай уус биһэтэрэ баар эитер, ити аата сахалар Еруочой орус үһүс тарҕалыһтар 12-с уоһа 13-с үйүтэр кыр-биһэтэригэр кэлбит буолуохтарын сөн биһаһаах. Дьонуннаахай түмүкэ кэһилиһинигэр Улуу Куланса «Барда Маһаа!»

багдан өлөр. Москва киши-сүлхү сүлгүн сыгынан бүрүлсөз, үгү-үкү Майа Башы үрдүгөн тунуйбут ыар сыг бүрүүкээбитин курдук. Билингги Чурапчы сиригэр б. ыарылыны өбүгүлөрбл алтынан да даагабааюа, «ол ыашыр хонхоломугтар үһү» динилсэр билиги күнөрбигизэр тийиэ кэлбиг. Монгол-тагардар 1,5 мөлүйүөн калыскык Сарай-Байу күнлсөрө имирн эстэн, кэнники ким даңаны өлсөртөсө. Ис Монголияжа 15-с үйө бүгүр дээрн умула-умула куодүйөр. 16-с үйө 30-40-с сылтарын сагаланылгытар Алтайнан, Түбсигн, Байкалынан, Амур тарвалтынан Хоту тахсар уонна 1572 сыл күннэттэн Илнжирсөз илгэни танааран, сыгылы хоту тийиөн 18-с үйө ортогулар муора кытылыгытар тийскн нуучча морехоттарын Запирерский куоратн сугуйбулугар бу мас куорты уоттанн киириилсэр. Ити күмүрүз тирин сабыылаах чуумнар үрдүлүрүнөн көтөр

истэн баран атын улуустарга салдыан «кэрэх амнаарыгар» сын устата олбут дьоннорун муһунан «кэрэх» онторон баран бос айын 22 күнүтөр ыйыах ыйан, ол айга аар баахха сүлүк тобохун ыйан кыйбыллар, акаларын кэрэтин тыһырааххах катордор Хотой, Суор сири. Дьоммут куттарын кинилор иһэригэ салдыаллар, ол иһин кинилор ааттарыгар үтүн-сүтүн үтүө айыыһытартык (тотемнартык) бу кинилор дьоннор: Хотой Айыыта, Улуу Суурун дьон ааттаһаар тордус уонна бэйэс халыан айыыһытартынан онторбут эбитэр. Хаһан да олбогун иһин Күн туһулуор, эгэ-сигэ ыйыылар дьэри олбугутун ааһылыбыт. Былар маннаах итэжэ кинилги омуркара кинилек тардаммыт буолгон собуун туһунан А.А.Саввин сабадалаһан өлөрбүтэ биллэр, манан Саха итэҕэллэр анаммыт 4-с конференция матырыйалалыгтан муһунан биердим. Билигин Чувалчы сокумуу

хара олуу шарыгта олуе түрүнник дьону кырган барбытыгтан ыалыйан, үөһэттэи хоптобойлору түтөрөн ытык дабагыны оңороору, күлүз көрдүрбөккө курдигтыы, тылһнаах куттарып обогторон ииларбыг, сыттыан сытара сүрүэммит, олу ханарыттан, кибиб абааһылар сытгара дтэлэлэр, олои баран биир сып үсгата үс кутгара торүүлэрингэр Туй Коһуйоһу кистэммит буоланнар, тылһнаах сытталар, мһнаах сааһааһы савсарыһыны-савсарыһыны истэһингэр. Ой иһин номоххо тылһнаах оҕонорун абааһылары кылта уруу хаан таршаары толук биэрдэ, тоһоммүт олуе саһаммы дотон дьонно кизэр хайыһаһалара сыһаһа диктэххит. Тоһо диктэххэ, Улуу Суорун бөлүг айыһыһаах саһаарга көмөлөһөр, бөлүгүт уол оҕо удуур хашыһа киһи кутар, ооһубит үс куттарып киһи иһиһэ сыһаар уолһа тоһо даһаһа абааһы аһаһарыһа, биһиги айыһыһыһыт буолан тхэһэ

ӨБҮГЭБИТ УЛУУ КУДАНСА

ийлэр үрүүг хэглэ унгуур тахсарыгарт огтубут
уотгарын буруута элбэгитгэн үрүүг бэйгэт
хараарыар дигри элбэх ахсаалнаах
чуумнарга олоорор үүсэ хойуу бэйгэлэх
дүүүкэрэ омулгар аагынын сүтэлүгтэр
диги хэсгилүүлэр юмалар үгүйсэллэр.
Аллархайдаах аймалзан бүсүлүт,
ынаһына-сонгууу элбэгит. Улуу Куланса
хонугта хонхойбут хонгоор муостаахгара,
сылһыга сизэлбит сыслай сизэлтэхгэрэ
ихари эстэн барбылгар, сотору юмингэн
дьон олол барбит. Быханар сулуу
тобулан түүнэри-күнэри утуйба
бүсүлүт, арай үһсэ айлаалтары алы
гылһааха хайдах бүсүлүй? Бу ой-санаа
моххүөрэ тоһо-хача үрдүк күүрээл гэгэин
дьосун тулһар байһылыктара толук бигэр
бэригтэ ыарахана сохторор. Бийиги
билигги ойүгүн торумнуу салһыбы; си
ниһн ойдооболүт. Адыс кыратык анираа
дьон ийэ үүтүнэн интэримит иш
ойдүрүгүн огойон коруоһут, сага бала
салһылыбалы диги арчылаш, күйс
хаман кордоххо итгэлүгтэрин күүһэ хай-
дах эбитэй диир буулааххэ, сэргэн итэ
түс.

Бу төрчөөс билигдэх фольклорист, Болгоногтон төрүтлэх А.А.Саввин 1930 сны ийнигэ Сунтаар улуунун ыһааһар сырыптаһына кинигэ олохтооктор манһыгы көсөзбигэр: «Ыһааһааһы ыһааха манһааһы Удаан элийийбит соторутааһыта олбут кыһыһын унуобун буорун төттөрү хастаран, хорубун астаран, кыһыһар оһуокайдыһар мааны татас кстэриги, үс түүннөх күнү быһа тохтоло суох дыонунан хоннобуттан кыһыһтара сыйдан үлгүү тыһан бөйгө таһааран оһуокайдыһыта үһү. Ону дыонь тулуйумуна олук сыйһаан барбыһыгар күстэринэн тохтогон, төттөрү көмөн көсөзбигэр. Удаанһар оһом кута бу сиргэ эргиллэбэт буолла, кыраманта оһустаран дыһыһаа көтө дүн ыһаһ сөнхөн дыонун дэлби аһааһыт». Бу ыһааһык көсөзбигэ

төлбөргүйгээр биэр дикти калн
туфунан юспиллор. Таггаллах калн
олбүтүгэр аммаарын иһигэр булуус хаһан,
олно хорусгалган калнһын сыһаарар.
Булуун үс хос түгээр калн, икисю
бөгдө сыһар хорубун олостон, олорун
чугаһаар киирэн сыһын; калнһын уу
кирэн сийһиндэ булуус дэлхилор. Бу
калнһын тыһаһаар калнһын аһас олботох
курдук корор-харайар эбитэ үһү. Иһи
күһгэр туфуналлах, наар аммаарга
сыһарбыт, олн тыһаһах дигм баһага
күүбүтэн иһиһикэс тийдүрө.

Төкөрсөй туйуыттылар – самсары, самсыы туйлары быһаарарылар бирбит хэлюбурулар. «Эн сиксэхун үс үйт тухары самсыы туйудум» (Улаһан ырыаттыһан). Ити аһа эрэх бусибуг салту Үрүн Аар Тойонто – Күнтэ кордоһаххо, кийи кууи сусна быһыһаа, Ортэ дийүгэ 12-тэ эргитилэн кыһаһаар. Индия брахманнарын бит үрөһэр тирэнэр индизм итэһилин самсара (идея о перевоплощении души, Сов.Энциклопедия) ойлобуһутэр майһаһыһа, дэс, дикси. Сан-Күн буоларын санһааххо, аһаһы түһөрэр шумерлар Сан таларыһа кийи оһоһун 12 эргитирип самсары сыһыһы тийэрип ойууһаарбыт; улаһаһаарбыт кып туюһар, хоруһу хобдоһорор онотук тойуктарыһар сыһыһаар быһыһар эбит бусуһаһаһыһа, кырдык дэһыһи итэһэл күүһэ ончотлоһу күмүһэ хамсаһар, саһаһар сабыһаһаһаар итэһэйһилин.

Болше халыаш айылы-Улуу Сувун. Очкочоңу сахаларга хайлах да абаһынан ааттамматтар сен. Бу христианнар итэкуурэян дьайылта, Ине Христостан атын татарга суох, кинигэтэн атыннар дьаабалтан, сатаһыттан, абаһыттан атыннык ааттамматтар. Улуу Кулаһса устуулах кыһыан сукүртүннү юрөх оңорон, кыһан, бизе айылыһаы күнүтүн туһулуһуһаа эрэ, ыһсаан, син-биир Улуу Сувун тойонто тийдүлүр дии сатаһа.

буулбапак дуо? Очотугар манньк
обушугулух тустах: Бар дуонгу тула диги
айылыгыгары кытта уруурайан,
арылылар комүскү күүтү оюостон, хара
дыны боксертү ысыгылар аймак билгү
дигиун тулугар турууластыгыгар ой
кыларынын очоро сапакылар обушун
Улуу Кулунга бүтүлүсүх! /жм/

Бэйлэг сангайгынхан бичир хэлнэ
багаһы онотгорон, илбис нигэрэн
таһаарларбига диилээрэ, такуйлаан
корюоххо, дингэ, мангил эбит. Улуу
кинбилт кырлан, бөхтөн дэ олорон.
сангага куугтозиг, баат бисэрэжигэ. Үрүн
Аар Тойон ашаабт, агай олохун ситэри
олорон барар бага сангага куугтозиг,
агас тутунуугтан тылаа бысылбын
курлук кенелер, ити түгэл кини олоху.
Ортодойу чадыл Күлүн дингээхик тн-
тылын, бэйлэг сангайгын бу сиргэл
гүрэмлг уранхайлы айлыгынхан
корюор.

Күнн уогтах мэдүн савхата, оркон айун күүн, булгуруйбат коно сүмнэ Чурагчым дуонугар бийиги ийхэртит ажаларыл ирэнэх этэринэр ивмит буолганнар XX с үйэ улуу моһоллорун - быһаас эспитигэр убай быраһыт, аза ухлун угары сэринтигэр хаан тохоруулах аан дойду иккнэ сэринтигэр уонна хоту көһөрүлүү аһаархайылар үгэ оһон, күн бүтүннэ дьэри этэһэ тийэн кылбит Улуу Куданса удуурларыннар Уруй, сахалыы Айхал! Кэлэр килбэжэски ыччашпыһытар Улуу оһуһабит туһунан сирдэххэ помоһу сэркхөн сэлэи үйэтэр тухары кэлсин туруоһуг, доһоттоор!

С.М. ЯКОВЛЕВ
Сайха Ороснуубулзүктин үтүөлгөх
учууталы, Чурапча

Молодежная политика

Хайнцал бичээхэс бэрлэлээр графика: 16 ч 00 м. Бичээхэс бэрлэлгннз: 16 ч 00 м. "Сага олох" редакционной-издательской холбоуужа 9.08.2017 с. эрөөтжа бичээтэнно-
Аадирьша: 678870. Чуралчыл сал. Карл Маркс уул. 26 "а". Индекс: 54907. Хайнцал нэдиэлэбэ устж; олтуррунуужа, хэллэгжэ уйна суботаже тахсар.